

NATUUR- EN MILIEUVERENIGING

GEMEENTE HEUSDEN

'NATUURLIJK'

DECEMBER 2012

HET BESTUUR

NATUUR- EN MILIEUVERENIGING GEMEENTE HEUSDEN

p/a Secretariaat
Zonnebloemlaan 213
5151 TA DRUNEN

Contributie minimaal € 12, -- per jaar.
Postbanknr. 5377889 t.n.v. Penningmeester
Natuur- en Milieuvereniging Gemeente Heusden,
Johan de Wittstraat 30, 5301 GR Zaltbommel

SAMENSTELLING BESTUUR

Voorzitter: Harry Nijënstein
Copernicuslaan 4
5251 ZC Vlijmen tel. 073-5130287

Secretaris: Max Verhagen
Zonnebloemlaan 213
5151 TA Drunen tel. 0416-375900
info@natuurenmilieuheusden.nl

Penningmeester: Rien Melis
Johan de Wittstraat 30
5301 GR Zaltbommel tel. 0418-842791

Leden: Joost van Balkom
Vermeerplantsoen 145
5151 WS Drunen tel. 0416-376202

Cary Driessen
Kerkstraat 10
5253 AN Nieuwkuijk tel. 073-5118785

Website: www.natuurenmilieuheusden.nl

Wijzigingen in adres en/of mailadres graag doorgeven aan:
Rien Melis via e-mail e.melis4@upcmail.nl of per telefoon 0418-842791

INHOUDSOPGAVE

1. Het bestuur	blz. 1
2. Inhoudsopgave	blz. 2
3. Voorwoord	blz. 3
4. Programma-overzicht	blz. 4
5. Nieuwe leden	blz. 6
6. Interview met Cary Driessen	blz. 7
7. Bestemmingsplan Buitengebied	blz. 10
8. Verslag infoavond Zonnepanelen	blz. 13
9. Op zoek naar een oorspronkelijker denken	blz. 15
10. Minder vlees en wortelsoep	blz. 18
11. Bizarre verslaving	blz. 21
12. Verslag Natuurwerkdag	blz. 23
13. De landschappelijke inpassing/erfbepanting	blz. 25
14. Verslag libellenwerkgroep	blz. 27
15. Vlinders en hun familieband	blz. 30
16. Planteninventarisatie-groep	blz. 32
17. Waranda-lezing	blz. 33
18. Herfst –Fotowerkgroep	blz. 36
19. Column	blz. 37
20. Gedichten Jeroen Tolboom	blz. 38
21. HOWABO	blz. 39
22. “Loesje”	blz. 41
23. Landschapsbeheergroep	blz. 42
24. Lezing ervogels	blz. 43
25. Heggen vlechten	blz. 45
26. Spyked cycles	blz. 47
27. Adverteerders	blz. 49

Jaargang 30, 2012, nr. 4

Redactie:

Noor Peters, e-mailadres: peblauw@hetnet.nl of
Marian van der Linden, e-mailadres: marianvdlinden@home.nl
Wil Maaijwee

Inleveren kopij volgende info voor 1 maart 2013 a.s. op een van bovenstaande adressen.

VOORWOORD

HET JAAR UIT

We kunnen terugkijken op een jaar met veel activiteiten. De jubileumwandelingen en –tentoonstelling hebben veel belangstellenden getrokken. En nieuwe leden opgeleverd.

NATUUR

De Natuurwerkdag was, ondanks het wat mindere weer dit jaar, weer een groot succes.

DUURZAAMHEID

De informatie-avonden over zonnepanelen in Drunen en Vlijmen trokken eind november in totaal meer dan 350 bezoekers. De eerste panelen zijn inmiddels ook al besteld!

RUIMTELIJKE ORDENING

De gemeente heeft een aantal van onze voorstellen voor het Bestemmingsplan Buitengebied overgenomen. Maar niet alle. Daarom gaat de Werkgroep Ruimtelijke Ordening inspreken tijdens de informatie-vergadering van de gemeente.

De werkgroep kan nog steeds nieuwe leden gebruiken. Interesse om mee te werken aan deze en andere onderwerpen? Meld je dan bij het bestuur!

HET JAAR IN

Ook in het komende jaar zullen we weer veel activiteiten organiseren. Voor een nog betere natuur en milieu.

Nog een oproep: in januari zal onze secretaris het bestuur verlaten. Heb je interesse in deze (of een andere) bestuursfunctie, meld je dan.

Veel leesplezier in deze als altijd weer goed gevulde en gevarieerde Natuurlijk!

Harry Nijënstein

PROGRAMMA-OVERZICHT

LEDENVERGADERINGEN

De ledenvergadering vinden plaats in het d'Oultremontcollege, Dillenburgstraat 46 in Drunen.

datum : **maandag 21 januari**
aanvangstijd : 19.30 uur
eindtijd : rond de klok van 22.00 uur

Noteer vast de volgende ledenvergadering in uw agenda:
maandag 8 april (jaarvergadering).

WANDELINGEN

In het kader van het jubileum is er iedere maand een wandeling in het natuurgebied van de maand. In december de laatste wandeling!

JUBILEUMWANDELING DRUNENSE DUINEN

datum : woensdag **25 december**, 2de kerstdag
aanvang : **11.00 uur**
verzamelen : de Drie Linden in Giersbergen
duur : ongeveer 1,5 uur
gidsen : Harrie Smits en Peter van der Velden

Voor alle wandelingen georganiseerd door onze vereniging geldt deelname op eigen risico.

Het is verstandig stevige wandelschoenen te dragen. Aan deelname zijn geen kosten verbonden. Ook bij 'slecht' weer gaan de wandelingen door. U hoeft zich vooraf niet op te geven.

BESTUURSVERGADERINGEN

De bestuursvergaderingen worden eenmaal per maand gehouden op de 1ste woensdagavond van de maand.

Heeft u een onderwerp dat u graag behandeld ziet worden in een bestuursvergadering dan kunt u hierover contact opnemen met onze secretaris Max Verhagen of met een van de andere bestuursleden. De telefoonnummers vindt u voorin in Natuurlijk.

LANDSCHAPSBEHEER

De dagen en tijden dat de landschapsbeheergroep werkt vindt u op onze website: www.natuurenmilieuheusden.nl : kopje beheer natuurgebieden / programma en activiteiten

KOPIJ NATUURLIJK

De uiterste datum voor het inleveren van kopij voor de volgende Natuurlijk is 1 maart: verschijningsdatum half maart 2013.

Heeft u een interessante bijdrage op het gebied van natuur en/of milieu en denkt u dat deze ook van belang is voor de lezers van Natuurlijk, mail dit dan naar de redactie:

Noor Peters, peblauw@hetnet.nl
of naar

Marian van der Linden
marianvdlinden@home.nl

(Word, lettertype Arial,
lettergrootte 14 = 1 bladzijde in
Natuurlijk)

Kanaaldijk

foto: Wil Maaijwee

NIEUWE LEDEN

Er zijn veel nieuwe leden bijgekomen vanaf september.
We heten ze van harte welkom.

de heer P. Versluis in Drunen
de heer M. van Eijk in Elshout
de heer A. Spierings in Drunen
de heer en mevrouw van Melsen in Vlijmen
mevrouw P. Schapendonk in Drunen
mevrouw M. Rechters-Gieles in Drunen
de heer L. Boeren in Nieuwkuijk
de heer J. Kranendijk in Drunen
de heer en mevrouw Knoppert in Vlijmen
mevrouw F. van Schie in Drunen
de heer en mevrouw van Cromvoirt in Waalwijk

Winter aan het Oude Maasje

foto: Cokkie de Hart

INTERVIEW

Interview: **Cary Driessen – een nieuw bestuurslid.**

“Filosoferen over duurzaamheid”

Hij raakte begeistert tijdens een landelijke Natuurwerkdag, maakte een ‘bliksemcarrière’ binnen de Natuur- en milieuvereniging gemeente Heusden als voorzitter van de commissie Duurzaamheid en bestuurslid en kan nu met genoegen terugkijken op succesvolle informatieavonden over de zonnepanelenactie.

In het dagelijkse leven is Cary Driessen (53) actief als strategisch planner bij de douane in Eindhoven. Op wat dat inhoudt, antwoordt hij: “Het plannen van heel veel controleactiviteiten op luchthavens in de regio, bedrijven en op de weg. Ik ben nu al bezig met de planning van 2013.”

Cary (spreek uit kerrie) is pas twee jaar lid van de natuur- en milieuvereniging. “Ik was al langer van plan om iets op het gebied van natuur en milieu te gaan doen en ben blijven hangen in de club Landschapsbeheer van Joost van Balkom. Daar zit ik nog steeds in. Heel leuk om te doen, lekker buiten en fysiek bezig zijn. De vereniging heeft prachtige stukken natuur om te onderhouden, zoals de Baardwijkse Overlaat en eendenkooi Ter Kwak. Na een paar zaterdagen heb ik me aangemeld als lid van de vereniging. De contributie is ook een financiële bijdrage aan de vereniging.”

Amper één jaar lid informeerde bestuursvoorzitter Nijenhuis naar zijn interesse voor een commissie Duurzaamheid en aangezien Cary “het leuk vindt om daarover mee te praten” ging hij de kar trekken en trad enkele maanden later toe tot het bestuur van de vereniging.

Energiebesparing

“Energiebesparing is een hobby geworden. Het is een sport om minder energie te verbruiken en je gedrag te veranderen; op een andere manier om te gaan met gas, water en licht. 's Avonds eerder de verwarming naar beneden, een trui aantrekken als het fris wordt en het gebruik van de wasdroger en vaatwasmachine te beperken. Mijn vrouw ziet dat ook in en het is leuk om dat gedrag terug te zien in de jaarlijkse energierekening. De verwarming staat hier nooit hoger dan 20 graden”, zegt Cary. Het dak van zijn jarenertigwoning werd geïsoleerd en Maatwerkadvies ingeschakeld om te bekijken wat er verder nog gedaan kon worden. “Spouwmuurisolatie stond op de eerste en dubbel glas op de tweede plaats.” De muren zijn inmiddels volgespoten met isolatiemateriaal, tochtstrips zijn aangebracht en het gasverbruik is inmiddels zodanig laag geworden dat dubbel glas nauwelijks rendabel is. “Het mooiste is om bewustzijn bij anderen te creëren, om ze enthousiast te krijgen voor het veranderen van gedrag en houding.”

Hergebruik

“Ik houd me ook bezig met hergebruik. Er zijn hele leuke initiatieven op dit vlak, zoals repaircafés, waar mensen bijvoorbeeld elektrische apparaten en kleding herstellen. In Den Bosch bestaat een dergelijk initiatief, de Reparatiestraat Boschveld, gelegen tussen De Paardskerkhofweg 14 en de Parallelweg 30.

We leven in een wegwerpmaatschappij met bijvoorbeeld elektronica die niet meer te repareren is, maar ook spullen waarbij dat nog wel mogelijk is. Als je spullen hebt die nog goed zijn en die je niet meer nodig hebt, maakt het niet uit of je ze naar de Vincentiusvereniging brengt of bijvoorbeeld naar de Kringloopwinkel. Als ze maar hergebruikt worden. Elk kwartaal zit ik in de Verkadefabriek voor een bijeenkomst over Duurzaamheid, om ideeën op te doen en mensen te leren kennen die er ook mee bezig zijn.”

Zonnepanelen

De eerste daad van de commissie Duurzaamheid is de zonnepanelenactie, die veel belangstellenden trekt en hopelijk ook daadwerkelijke deelnemers. Het heeft de commissie volgens Cary veel voorbereidingstijd gekost om alles uit te zoeken en geschikte leveranciers te vinden. Niet iedere woning, zoals die van Cary, is vanwege ligging, schaduw of dakkapellen geschikt om er zonnepanelen op te plaatsen. Geen nood, er zijn alternatieven. Cary: “De gemeente Nijmegen heeft daken van openbare gebouwen, die zich daar goed voor lenen, beschikbaar gesteld voor mensen die zelf geen geschikt dak hebben voor zonnepanelen. Via die constructie krijgen ze toch de mogelijkheid om zelf in zonne-energie te investeren. De commissie Duurzaamheid volgt dit initiatief op de voet en hoopt binnen de gemeente Heusden hiervoor de handen ook op elkaar te kunnen krijgen.” Zelf overweegt hij deelname aan een windmolenproject.

De gemeente Heusden heeft een gebaar gemaakt door voor ieder vijftig^{ste} zonnepaneel dat via de actie besteld wordt één zonnepaneel op een openbaar dak te plaatsen. “Dat is een goed gebaar en ik hoop dat de gemeente zo enthousiast wordt dat ze de actie gaat uitbreiden. Onlangs heeft onze gemeente, die de slogan hanteert: Dromen.Doen.Heusden., de energienota Duurzaamheid gepresenteerd. Mijn hoop is dat de gemeente die nota concretiseert. Er zijn zoveel goede ontwikkelingen op dit gebied. Onze vereniging heeft haar droom al voor een deel concreet gemaakt.”

Over de vraag wat hij echt zou willen, denkt hij geen seconde na: “Zo’n setting als in de Verkadefabriek, maar dan in onze eigen gemeente. Kopje koffie, flesje wijn en filosoferen over duurzaamheid met iedereen die er over nadent of er bezeten van is en alles wat daar tussen zit.”

Veel te winnen

“De bestaande energiebronnen raken op en van nieuwe alternatieve energie wordt te weinig gebruik gemaakt”, zei je onlangs. Hoe komt dat? “Er is zo gruwelijk veel aanbod op het terrein van energiebesparing en -winning. Mensen zien vaak door de bomen het bos niet meer. Dat houdt mij wel bezig. Lang niet iedereen is overtuigd van de noodzaak van veranderingen.”

De commissie Duurzaamheid is succesvol gestart met de zonnepanelenactie. Wat is het volgende item? “Men kan nog tot 31 januari inschrijven. We volgen dit eerst heel nauwkeurig. In het eerste kwartaal van 2013 willen we nog een volgende ronde doen, want degenen die nu deelnemen hebben al onderzoek gedaan, zijn goed geïnformeerd en weten wat ze willen. Maar er zijn nog mensen die er over nadenken en nu nog geen beslissing willen nemen. Die gaan we in het voorjaar benaderen. Onze volgende actie gaat waarschijnlijk over Isolatie, in brede zin, dus: spouwmuur-, dak-, leidingen- en vloerisolatie. Ook op dat vlak is nog heel veel te winnen.”

© Tekst: RC Schalken, foto Willemien Marti

RUIMTELIJK ORDENING

Bestemmingsplan buitengebied Heusden

De gemeenteraad behandelt dit plan in december.

Onze vereniging en de Brabantse Milieufederatie (BMF) hadden heel wat op te merken over het ontwerp van het Bestemmingsplan Buitengebied Heusden. (zie www.natuurenmilieuheusden.nl).

A. Naar aanleiding daarvan paste het College het plan op o.m. de volgende punten aan:

1. De openheid van de hele Beerse en Baardwijkse Overlaat en ook die van de andere grote open gebieden in onze gemeente, zoals bijvoorbeeld tussen Elshout en de Hooibroeken wordt nu beschermd.
2. In het “open” gebied mogen geen teelt-ondersteunende vier meter hoge plastic kassen komen.
3. Alle paardenrijbakken zijn alleen binnen het bouwvlak toegestaan.
4. De ecologische hoofdstructuur (EHS) wordt via een voorrangregeling beter beschermd.
5. De erfbeplantingplannen, die er voor moeten zorgen dat nieuwbouw in het buitengebied landschappelijk goed wordt ingepast, worden -hoewel nog onvoldoende- ’n stuk beter.
6. Het handhaven van de landschappelijke inpassing is in het bestemmingsplan verankerd.
7. De maximale bouwhoogte gaat van 13 naar 10 meter.
Wel kan toestemming worden gegeven voor 12 meter hoge bebouwing, als die landschappelijk goed is ingepast.

Wij zijn dus best tevreden, maar het moet nog stukken beter.

B. Enkele van de punten die ons nog zorgen baren:

1. De gebied- typische waarden worden in de huidige plannen nog beschermd als bv “natuurwaarden” of “cultuurhistorie”.

Hierdoor kan bijvoorbeeld een voor ganzen, weidevogels of kwetsbare reptielen gunstige omgeving worden behouden. Slechts de Flora- en Faunawet kan nu nog enige specifieke bescherming geven.

EHS, Cultuurvlak Beerse en Baardwijkse Overlaat, openheid, groenblauwe mantel en extensiveringsgebied bieden wel enige (maar slechts) algemene bescherming.

2. Bij de midgetgolfbaan aan de Duinweg mag niet alleen een 10 meter hoog bedrijfsgebouw worden gebouwd, maar mogelijk ook nog een bedrijfswoning. Dat is te veel. De druk op het gebied wordt te groot. In het gebied rond de Duinweg ten zuiden van Drunen zijn de uitbreidingen t.b.v. recreatie de afgelopen jaren fors geweest. Wij moeten zuinig zijn op dit kwetsbare gebied.

3. De oude d'Oultremontbossen ten noorden van het Ei van Drunen, aan weerszijden van de provinciale weg naar Heusden hebben ten onrechte de bestemming "agraris".

Het zijn bossen, in de Structuurvisie aangeduid als "Landschapszone met recreatieve potentie". Om deze zone verder nog enigszins te beschermen moet het verboden worden alsnog een kas te bouwen tussen deze bossen en de enorme (niet landschappelijk ingepaste) kas aan de Tuinbouweg 1.

4. Het bouwvlak voor grondgebonden agrarische bedrijven mag van 1,5 ha naar 2,5 ha. Wij begrijpen dat deze bedrijven een fors bouwvlak nodig hebben, mede omdat de voederkuilen ook binnen het bouwvlak moeten liggen, maar vinden 2 ha, ofwel 2,5 keer 'n voetbalveld (bij zorgvuldig ruimtegebruik) meer dan voldoende.

5. Lage teelt ondersteunende voorzieningen (plastic kassen van 1,5m hoog) mogen zes maanden per jaar in het hele buitengebied worden neergezet. Deze bijna manshoge landschap ontsierende elementen horen niet in "open" gebieden.

Deze mening over een open gebied sluit aan bij de afspraak 6 in het concept van de in december te tekenen GOL-overeenkomst, waarin wordt gesteld dat in het gebied van de Baardwijkse Overlaat geen nieuw-vestiging van glastuinbouw en andere plastic of glazen constructies moeten worden toegestaan.

6. De voor de landschappelijke inpassing te maken plannen moeten duidelijker en beter. Dat komt de inpassing ten goede, biedt betere handvaten voor de betrokkene en ook de beoordeling door de gemeente wordt gemakkelijker. (zie ander artikel in deze Natuurlijk)

7. De Verordening Ruimte (VR) van de provincie verstaat onder “ruimtelijke ontwikkeling”: bouwactiviteiten en planologische gebruiksactiviteiten. De VR stelt dat bij nieuwe ontwikkelingen de kwaliteit van de omgeving moet verbeteren. Dat zal meestal gebeuren door goede landschappelijke inpassing.

In het bestemmingsplan is die inpassing niet goed door-vertaald.

Het betreft twee gaten:

- a. Als nieuwe/vergrote/gewijzigde bouwvlakken worden toegekend, wordt de landschappelijke inpassing waarschijnlijk afgestemd op de op dat moment geplande bebouwing. Later kan -zonder nieuwe inpassingsverplichting- nieuwe bouwmassa worden toegevoegd.
- b. Alle bestaande bedrijven krijgen nu zonder verplichting tot inpassing extra ruimte en mogen nu zonder toestemming tot 10 meter hoog bouwen (was vroeger praktisch altijd 8 meter).

Herman Peters, lid commissie Ruimtelijke Ordening

INFORMATIEAVONDEN ZONNEPANELENACTIE

We zijn, als commissie duurzaamheid, de laatste maanden intensief bezig geweest met de voorbereiding voor onze zonnepanelenactie. De frequentie van de vergaderingen ging omhoog, veel regelwerk met de gemeente, met de leveranciers om alle afspraken op tijd helder en duidelijk te krijgen. De actie heeft vorm gekregen door twee informatieavonden, één in Drunen en één in Vlijmen.

We waren aangenaam verrast over de opkomst van beide avonden, ongeveer in totaal 350 mensen. Niet alleen volle zalen en goede tekst en uitleg van de leveranciers ZEN en CentroSolar maar, en daar ging het ons vooral om, veel interactie, veel vragen en veel discussie. Ook gezien de reacties erna lijkt het dat we als commissie het nodige hebben los gemaakt over het gebruik van zonne-energie. Een stukje bewustwording in gang hebben gezet over deze alternatieve energiebron en daar zijn we heel blij mee.

We hopen nu dat veel mensen over de streep getrokken worden en zonnepanelen aanschaffen. Het zou mooi zijn als dat via de door ons geselecteerde leveranciers gaat. Maar we hopen vooral dat de bewustwording groeit en blijft groeien en dat steeds meer mensen willen investeren in alternatieve energiebronnen.

We blijven de verkoop van installaties volgen, deze actie loopt tot 31 januari 2013. We bezinnen ons ondertussen op een mogelijke tweede ronde in het voorjaar van 2013 om nog meer mensen over de streep te halen. Inmiddels staan de namen van de deelnemende lokale installateurs op onze website.

Ik maak gelijk van de gelegenheid gebruik om Marian, Noor, Harry, Michiel, Toon en Louis mijn oprechte dank uit te spreken voor het vele werk dat zij verricht hebben voor deze actie.

Met groene groet,

Cary Driessen,

voorzitter commissie duurzaamheid

ENERGIZING YOUR FUTURE

OP ZOEK NAAR EEN OORSPRONKELIJKER DENKEN

De economische crisis

En dan plotseling, vrij abrupt nog, begint onze consumptiemaatschappij te haperen. Na jaren van ongebreidelde vooruitgang zijn we vastgelopen. Nog meer geld lenen kan niet meer. De schulden zijn te hoog opgelopen. We hebben boven onze stand geleefd. We zijn in een economische crisis beland. De politiek heeft aan deze ongebreidelde economie, die zelfs bereid is ons leefmilieu daaraan op te offeren, weinig beperkingen opgelegd. Ook de natuur moet zo veel mogelijk vermarkt worden. Een steeds groter deel van onze landschappelijke ruimte wordt opgeëist voor de bouw van nieuwe wijken, bedrijventerreinen en megastallen. Ook voor de aanleg van wegen, spoorlijnen en vliegvelden. De natuurparken krijgen steeds meer het aanzien van pretparken. Steeds meer mensen worden samengedreven op steeds minder ruimte. We zijn afhankelijk geworden van de aandelenkoersen op de beurzen.

Het rekenende denken

De bekende, Duitse filosoof Heidegger (1889-1976) had wat dat betreft een vooruitziende blik. In zijn publicaties stelt hij, dat het technische, berekenende denken, dat alles wil beheersen, berekenen, gebruiken en omvormen, de mens naar de ondergang voert, wanneer hij zich enkel en alleen door dit denken laat leiden. De mens kan zich enkel uit die ondergang redden door zich open te stellen voor een andere denkvorm: het bezinnende denken. Het nadenken over de diepere zin die heerst in alles wat is. Wat dit betreft zet de economische crisis ons aan om ons opnieuw te bezinnen over de situatie, waarin we nu verkeren. Dat moet ons dan met vallen en opstaan brengen tot een oorspronkelijker denken dat niet alleen berekenend, maar ook bezinnend is en ons terugvoert naar een groene en duurzame spaarzaamheidseconomie in harmonie met ons leefmilieu (de aarde).

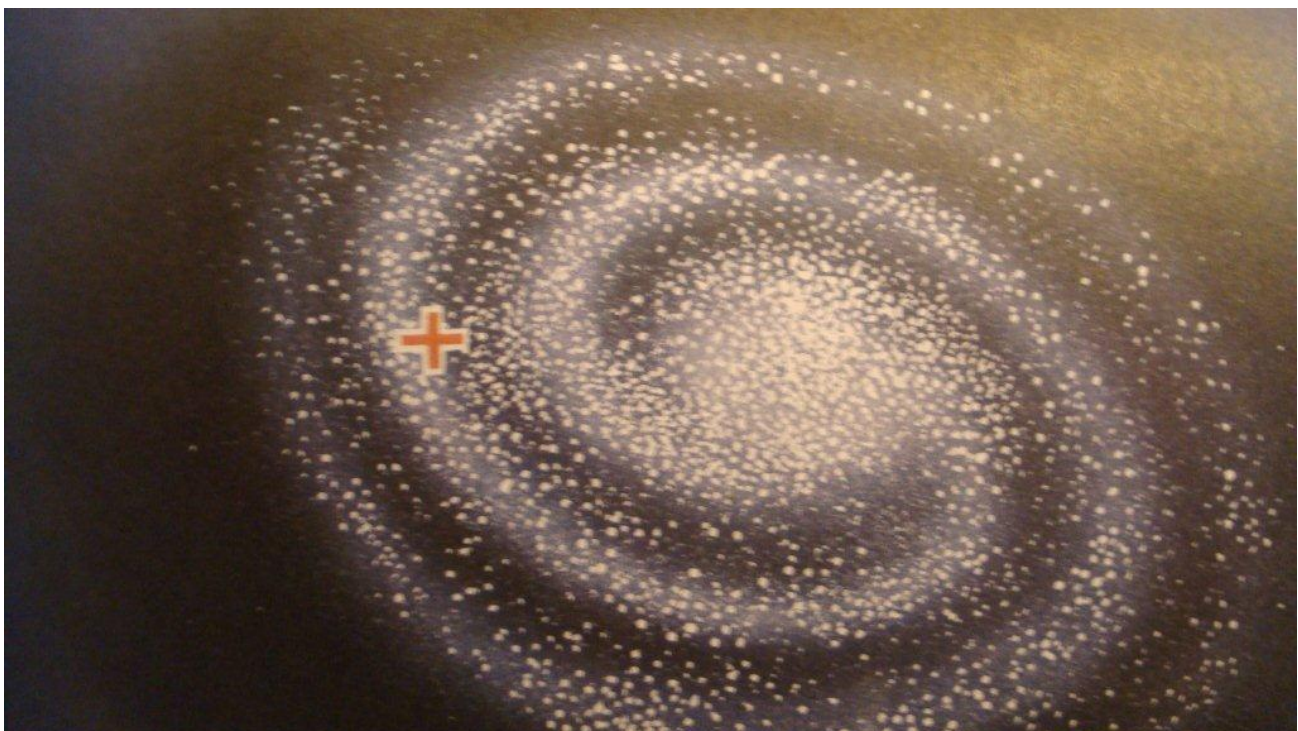
De oerknal

Onlangs gaf prof. Robbert Dijkgraaf, verbonden aan het gerenommeerde Institute for Advanced Study in Princeton (V.S.) een openbaar college over de Oerknal in "De Wereld Draait Door" van Matthijs v. Nieuwkerk. Dat ging in principe over de kosmos, het universum, dus in ruimere zin ook over ons leefmilieu. De visie van de wetenschap is kort samengevat de volgende: De aarde draait met andere planeten om de zon die weer een onderdeel vormt van het melkwegstelsel, dat uit miljarden sterren (zonnen) bestaat. De kosmos als geheel is echter weer gevuld met miljarden melkwegstelsels die samen één uitdijend geheel vormen. Bij de oerknal zou dit geheel als een betrekkelijke kleine massieve bol zijn ontstaan die begon uit te dijen. Misschien kan dit geheel op een gegeven moment ook weer gaan inkrimpen. Het is ook mogelijk dat dit uitdijende universum ook weer een geheel vormt met andere uitdijende en inkrimpende universa. Het is duidelijk dat alles één samenhangend geheel vormt. Het is, volgens Robbert Dijkgraaf, een illusie dat er afzonderlijke dingen zouden bestaan. Alles staat met alles in verbinding.

De ruimte als zodanig is voor het grootste gedeelte gevuld met donkere materie, waarvan volstrekt onbekend is, waaruit die bestaat. Dit is heel in het kort het huidige, puur rationele antwoord van de wetenschap. Prof. Dijkgraaf voegde er relativerend aan toe, dat de huidige kennis voor slechts 4% gedekt wordt door echte waarnemingen met satellieten en met enorme sterrenkijkers. Voor de rest bestaat het wetenschappelijke verhaal vooral uit hypothesen d.w.z. als voorlopige waarheid aangenomen, maar nog te bewijzen veronderstellingen. Voor de dichter en denker Novalis (ca.1775) is het universum echter niet alleen het leesboek van de wetenschap, maar ook van de religies.

Het bezinnende denken

Ik nodig je daarom uit om op een heldere avond met al deze kennis in je hoofd nog eens zelf met een open, ontvankelijke blik naar de sterrenhemel te kijken. Je zult dan misschien met nog meer verwondering en verbazing en misschien ook wel met een zekere verbijstering naar dit mysterieuze geheel opzien. Je wordt je dan bewust van de mystieke dimensie van het heelal. Een dimensie die niet meer tastbaar, beheersbaar, meetbaar en voorstelbaar is. Kortom: die ons denken volledig overstijgt. Dan openbaart zich als het ware het “geheim” dat in alles aanwezig is. Dan te beseffen, dat je-zelf ook onderdeel uitmaakt van dit Grote Mysterieuze Geheel. Die sacrale ervaring noemt Novalis de oeropenbaring die uiteindelijk ook de basis heeft gelegd voor elke vorm van religie. De God van de theologie zou wat dat betreft weer meer mysterie moeten worden! Dit alles leidt dan weer tot – wat Heidegger noemt – het bezinnende denken. Na-denken vanuit eigen ervaring!

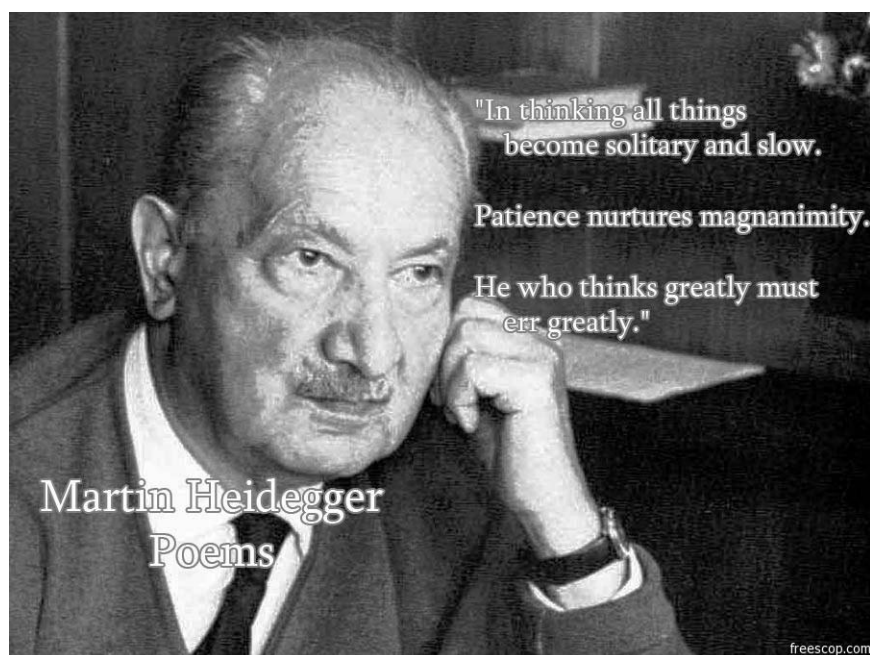
Het rekenende en bezinnende denken moeten in harmonie zijn met elkaar

Je kunt het heelal niet alleen vanuit rationeel, wetenschappelijk standpunt **van buitenaf observeren**, maar ook met gevoel en intuïtie **van binnen uit ervaren**. Onze relatie met de werkelijkheid is immers niet alleen verstandelijk (technisch berekenend) van aard, maar ook van emotionele (bezinnende) aard. Wij hebben ook een belevingsrelatie met de werkelijkheid, die juist zin geeft aan ons leven. Het **oorspronkelijker denken** moet daarom niet alleen een puur verstandelijk denken zijn, maar ook het gevoel moet een belangrijke rol spelen. Het rationele denken moet niet het alleenrecht verkrijgen, maar juist het gevoelsmatige, intuïtieve, bezinnende denken moet een diepere zin geven aan ons handelen, zodat we als vanzelfsprekend bereid zijn zorgzaam en duurzaam te handelen en te ondernemen in harmonie met ons leefmilieu, het landschap en de aarde.

Natuurbeleving is uiteindelijk noodzakelijk om te kunnen overleven

Door de toenemende teloorgang van ons natuurlijk leefmilieu beginnen steeds meer mensen intuïtief alert te worden voor natuurbeleving: het gevoel van verbondenheid met de natuur. Het kunnen beleven van onze verbondenheid met de natuur is uiteindelijk een innerlijke noodzaak om te kunnen overleven. Vanuit echte natuurbeleving ontstaat ook liefde en respect voor de natuur, het landschap, de dieren en de planten. We worden ons dan bewust van onze medeverantwoordelijkheid voor onze leefomgeving, dus in ruimere zin ook voor de aarde. Het gehele universum vormt immers één groot vibrerend geheel!

Vriendelijke groet,
Cees van der Meijden

MINDER VLEES CONSUMEREN, GOED VOOR HET MILIEU

Eigenlijk ben ik al zo lang ik me kan herinneren flexitariër. Dat woord kende ik toen nog niet, maar het betekent dat je regelmatig een dag geen vlees eet. Sinds enkele jaren eet ik helemaal vegetarisch en gebruik ik ook zo min mogelijk zuivel producten. Veel mensen begrijpen niet waarom ik dit doe, ze denken vaak dat ik geen vlees of vis lust. Dat heeft er niets mee te maken. Het heeft met de hieronder genoemde redenen te maken en er zijn er nog veel meer, die ik u bespaar, anders wordt dit stuk veel te lang.

Een aantal feiten op een rijtje:

De afgelopen decennia zijn we steeds meer vlees gaan eten. Een gemiddelde Nederlander verbruikt 82 kilo vlees per jaar. Dat is twee keer zoveel als in de jaren vijftig. Als we de ongeveer 700.000 vegetariërs niet meerekenen eet een gemiddelde vleesetende Nederlander nog meer vlees. Als we minder vlees zouden gaan eten heeft dit veel positieve effecten. Het dierenleed zal verminderen, de milieuvervuiling neemt af, we worden gezonder en de wereldvoedselverdeling zou eerlijker zijn.

Effecten op het Milieu:

Voor het milieu is het eten van vlees zeer nadelig. De dieren produceren veel mest, waar ammoniak in zit. De ammoniakuitstoot is de belangrijkste oorzaak van zure regen en verontreinigt ons drinkwater. De productie van vlees kost ook vele malen meer energie dan de productie van plantaardige voeding. Bij de productie van 1 kg vlees komt evenveel CO₂ vrij als bij een autorit van 50 km. Ook kost het produceren van vlees veel water en dat terwijl er wereldwijd een groot tekort aan schoon drinkwater is.

Onze gezondheid:

Vlees eten is niet nodig voor de gezondheid. In vlees zitten nuttige voedingsstoffen zoals eiwitten en ijzer. Maar die zitten bij een gezond voedingspatroon ook voldoende in andere producten zoals peulvruchten (bonen), rijst, granen en groenten. Omdat in vlees veel verzadigde vetten en cholesterol zit, is veel vlees eten zelfs ongezond. Wetenschappelijk onderzoek heeft aangetoond dat het eten van vlees samenhangt met een hoger risico op hart- en vaatziekten, obesitas (zwaarlijvigheid), suikerziekte en maag- en darmkanker.

Gevolgen voor derde wereld landen:

Alle dieren die voor onze voeding gehouden worden moeten eten. En ze eten veel. Voor het produceren van 1 kilogram vlees is afhankelijk van de soort 3 tot 8 kilogram plantaardig voedsel, zoals soja en mais nodig. Het eten van dierlijke producten is daarom erg inefficiënt. Voor het verbouwen van al dat voedsel is veel ruimte nodig en omdat we dat hier niet genoeg hebben wordt veel veevoer uit ontwikkelingslanden gehaald waar de mensen zelf vaak honger lijden.

Zij kunnen er nu eenmaal niet zoveel voor betalen als wij. Veel goede landbouwgronden worden dus gebruikt voor de verbouw van veevoer.

Dierenwelzijn:

Over het leven voor dieren in de megastallen hoef ik niets te zeggen dat is algemeen bekend. Het ruimen van dieren (een net woord voor doden) na een uitbraak van dierziekten zoals de varkenspest, vogelgriep, BSE, MKZ en Q-koorts is steeds weer schokkend.

Vlees minderen:

Gemiddeld bevat de voeding van Nederlanders meer eiwit dan we nodig hebben. Af en toe geen vlees, of minder vlees eten, kan dus prima. En het milieu gaat daar al flink van op vooruit.

Het is niet zo moeilijk om lekker en makkelijk te eten zonder vlees tijdens de warme maaltijd. Naast vleesvervangers, kunt u bijvoorbeeld noten, peulvruchten of tahoe gebruiken. Ook oesterzwammen en andere paddenstoelen zijn een goede vervangende eiwitbron voor vlees.

Een soep maken zonder vlees is ook niet ingewikkeld, denk bijvoorbeeld aan soepen van groentes zoals wortel, bloemkool, pompoen et cetera of bonen- of linzensoep.

Vleeswaren voor op brood kunt u makkelijk vervangen door allerlei vegetarische alternatieven: (zelfgemaakte) jam, pindakaas, appelstroop, honing, rauwkost, allerlei vegetarische spreads zoals sandwichspread, humus (kikkererwten), tapenade's etc.

Zie voor vegetarische recepten en uitgebreidere informatie:

www.devegetarier.nl : als u naar deze site een mail stuurt krijgt u regelmatig recepten toegestuurd

www.vegetariers.nl

www.vegatopia.com

www.dewassendemaan.be/groentewijzer.htm

Marian van der Linden

RECEPT

VEGETARISCHE MAROKKAANSE WORTELSOEP

INGREDIENTEN voor 6 koppen

- 2 eetlepels olijfolie
- 1 grote in stukjes gesneden ui
- 1 eetlepel fijngehakte verse gemberwortel (of gemberpoeder)
- 1 theelepel kerriepoeder
- 50 gram (zilvervlies) rijst
- 1 kilo gewassen en in stukken gesneden wortels
- 1 ½ liter groentebouillon (van water + 3 groentebouillonblokjes)
- zout en versgemalen peper
- garnering: fijngehakte verse muntblaadjes of peterselie of koriander

BEREIDINGSWIJZE

Verhit de olie in een pan, voeg ui en gember toe en laat dit een paar minuten fruiten. Voeg de kerriepoeder en de rijst toe en roer dit 1 minuut. Voeg de wortelen en de bouillon toe en breng alles aan de kook. Laat de soep 20 minuten zachtjes koken, totdat de rijst en de wortels gaar zijn. Pureer de soep met een staafmixer. Maak op smaak af met zout en peper. Dien de soep op met de garnering van verse de tuinkruiden.

Smakelijk eten

Marian van der Linden

EEN BIZARRE VERSLAVING

Een bizarre verslaving: Jij en ik eten regelmatig microplastics ...

Heb je dat ook gezien op SBS6?

Ze laten daar bizarre verslavingen zien, zoals mensen die per dag een halve rol toiletpapier eten of enorme hoeveelheden waspoederschuim naar binnen werken. Toen ik dat zag, dacht ik: "Wat bizar dat die mensen hun gezondheid zo op het spel zetten!". Maar wist je dat jij en ik ook zo'n soort verslaving hebben? Jij en ik eten namelijk regelmatig microplastics en dat is knap ongezond! Zijn wij dan ook zo bizar bezig als die mensen op SBS6? Eigenlijk wel, maar we hebben het niet in de gaten omdat we het gewoonweg niet weten. Toen ik het doorkreeg ben ik behoorlijk geschrokken en ben het gaan uitzoeken.

Laten we eerst maar eens vaststellen wat microplastics zijn.

Microplastics zijn deeltjes plastic van 5 millimeter of kleiner. Deze deeltjes ontstaan op twee manieren:

- het plastic afval dat in onze oceanen ronddrijft (*soms in oppervlakten zo groot als onze provincie Brabant*) valt door verwerking en dergelijke uiteen in deeltjes van 5 millimeter of minder.
- De industrie maakt zelf microplastics van zo goed als onzichtbare afmetingen om deze kleine bolletjes in producten te doen. Deze plastics zijn NIET afbreekbaar!

Nu kan ik nog een heleboel opmerken over plastic soep en over plastic verpakkingen, maar nu wil ik aandacht vragen voor de microplastics die de industrie produceert. Want waarom doen ze dat. Gewoon omdat het een 'mooi' middel is om in producten te stoppen waar we mee willen scrubben. Dan moet je denken aan gezichtsverzorgingsproducten, huidscrubbers, douche-gels, lipgloss, mascara en tandpasta. Dus zowel mannen als vrouwen gebruiken tal van producten waar deze zeer goedkoop te produceren microplastics inzitten. Alleen staat dat nooit op de verpakking. Het is iets van de laatste tijd dat de industrie stilzwijgend is overgegaan hierop, want daarvoor werd gewoon met natuurlijke scrubbers gewerkt. Maar nu het er is dachten ze, dan kan het ook wel in de tandpasta! En dus krijg je ook wel eens microplastics binnen. EN DAT IS NIET AAN TE RADEN! En als we het niet zelf binnenkrijgen dan komt het in ons afvalwater. En de waterschappen krijgen het er niet uitgefilterd omdat het zo gigantisch kleine bolletjes zijn. Dus komt het vroeg of laat in de watervoorziening van mens en dier (met name vissen en vogels).

Kom in actie!

Nu je dit weet kun je actie ondernemen door iedereen die dit maar horen wil op de hoogte te brengen. Zo heb ik mijn tandarts gevraagd geen tandpasta meer te promoten welke microplastics heeft. Zo wil ik geen producten meer die deze troep bevatten. En ik praat een beetje hard als ik in de winkels vraag of het toch vooral geen plastic bolletjes inzitten. En ik heb de petitie op www.noordzee.nl getekend.

Het is natuurlijk behoorlijk lastig als je niet weet of dit in een product zit. Daar is ook een oplossing voor, want er bestaan inmiddels drie lijsten van producten op <http://www.noordzee.nl/productenlijst-microplastics/>

Er is een rode lijst van producten MET micro beads (=Microplastics); een oranje lijst met microplastics, maar waarvan de producent belooft er iets aan te gaan doen en een groene lijst waar dit nare en gevaarlijke spul niet inzit. Deze lijsten worden voortdurend bijgewerkt, want we ontdekken steeds meer met plastic bolletjes besmette producten.

Maar om toch een indruk te krijgen heb ik de rode lijst erbij gedaan, want het is erg belangrijk dat je weet wat je in huis hebt. Wat moet je nu doen als je zo'n product hebt? Ik zou zeggen : lever het in bij de gemeente als klein chemisch afval, want dat is het.

Op de rode lijst staan meer dan 90 bekende producten die je niet meer moet gebruiken. Doe het ook niet ,want dan zullen winkelketens en daarna de producenten er pas mee stoppen. Die vinden het niet leuk dat dit is ontdekt door steeds meer consumenten.

Dus als je lekker wilt scrubben rol gratis in je blote bovenlijf door de Drunense Duinen! Dan zullen ze zo weer producten maken met ongevaarlijke hulpstoffen.

Jan Moeskops

Noot redactie: de lijst is helaas te lang voor Natuurlijk. Kijk op www.natuurenmilieuheusden.nl

NATUURWERKDAG 2012

Zaterdag 3 november was het weer zover; we gingen met zo'n 35 mannen en vrouwen aan de slag om het talud van de kanaaldijk op te knappen en weer leefbaar te maken voor allerlei insecten, planten en hagedissen.

Dit betekent hoofdzakelijk het kappen van bomen die een belemmering vormen voor het licht en de warmte om de ondergrond te bereiken.

(Hierover kun je op onze website www.natuurenmilieuheusden.nl alles lezen).

Op zo'n dag is het echt kicken voor de vereniging, en als het aan mij ligt, zou ik het wel iedere maand willen meemaken dat zoveel mensen naar de dijk komen om te werken in de natuur.

Erg leuk was ook dat die dag verschillende mensen hun kinderen en/of kleinkinderen hadden meegenomen. En het was een lust voor het oog om te zien dat er zoveel werk verzet was in een paar uur tijd!

3 November bracht nou niet bepaald het weer wat je op zo'n dag zou wensen; jéétje wat zijn we nat geregend!! Gelukkig hadden Joost van Balkom en Mark, samen met de nodige hulp, een tent gebouwd waarin je af en toe even droog kon staan.

Deze dag mag zeker als geslaagd gezien worden, mede dankzij de appelflappen en worstenbrood die geregeld waren door respectievelijk het waterschap en de ouders van Mark Sniijders, en daarbij natuurlijk de verrukkelijke erwtensoep die Moniek van Balkom ons bracht.

Joost van Bockel, foto's Willemien Marti

FOTO-IMPRESSIE NATUURWERKDAG

DE LANDSCHAPPELIJKE INPASSINGEN VAN AGRISCHE BEDRIJVEN

Het is belangrijk om zorgvuldig om te gaan met het kostbare buitengebied van onze gemeente.

Het buitengebied is er voor iedereen en voor ieders welbevinden is het van belang dat het buitengebied gezond en in balans is.

Voor onze gezondheid en ons goed-voelen zijn wij (mede) afhankelijk van een rijke en gezonde biodiversiteit (flora en fauna) in het buitengebied.

Agrariërs zijn “grootgebruikers” van en in het buitengebied. Zij zijn belangrijke beheerders en voor hun inkomen afhankelijk van de opbrengst van het land.

De afgelopen tientallen jaren hebben grootschalige agrarische ontwikkelingen het buitengebied totaal veranderd.

Die schaalvergroting was wenselijk voor de boer die een productie en een inkomen op een aanvaardbaar niveau wilde. Door die ontwikkeling staat de kwaliteit van het buitengebied (natuur, landschap, biodiversiteit en duurzaamheid) nu onder heel grote druk. Enorme, meestal heel lelijke, bedrijfshallen verzezen in het landschap.

De gemeente onderkende dit in haar Ontwikkelingsvisie Buitengebied. De provincie ziet het probleem ook en zegt in haar Verordening Ruimte dat nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen gepaard moeten gaan met aantoonbare verbetering van de kwaliteiten van het gebied. Nieuwe bouwmassa's moeten goed worden ingepast in het landschap. Dat inpassen moet gebeuren op basis van een goed erfbeplantingsplan.

erfbeplantingsplan

Hoe kom je tot een goed plan voor erfbeplanting?

Als je een grote bouwmassa in het landschap wilt inpassen, let je natuurlijk goed op de omgeving. Wat voor soort landschap is het.

In de Ontwikkelingsvisie Buitengebied van Heusden wordt het landschap van de gemeente opgedeeld in zones: oeverwal, rivierkom, dekzandrug, parkzone, overlaat en duin. Vervolgens wordt per zone voorstellen voor de soort (en wijze van) beplanting gedaan. Bij het inpassen moet je er natuurlijk goed opletten dat de bouwmassa niet prominent in het landschap aanwezig is, maar -als het ware- vervaagt.....tenzij het hele mooie gebouwen zouden zijn!

Een goed erfbeplantingsplan bevat de volgende elementen:

- een tekening waarop staat aangegeven waar welke beplanting is geprojecteerd, zodat de landschappelijke inpassing duidelijk wordt;
- de kwaliteit van de te beplanten grond (zand, klei, droog, nat, dikte teellaag), zodat kan worden vastgesteld of de beoogde bomen en struiken ter plaatse kunnen groeien;

- per beplanting vak:

- * lengte, breedte en oppervlakte ervan (bij intensieve veehouderijen moet je kunnen constateren dat 10% van het bouw vlak is ingeplant);
- * een plantenlijst met de aantallen;
- * het plantverband en de menging
- * de grondbewerking
- * het beheer gedurende de eerste seizoenen én het beheer op termijn (bv snoeien en terugzetten).

De Natuur- en Milieuvereniging vindt dat de gemeente haar taak in deze nog serieuzer en beter moet oppakken en gaat verlangen dat bovenstaande elementen in een erfbeplantingsplan worden opgenomen. De plannen zijn dan volledig en kunnen beter worden beoordeeld.

De medewerkers van de Duinboeren en het Brabants Landschap maken al als vanzelfsprekend hun erfbeplantingsplannen op deze wijze.

Herman Peters, lid commissie ruimtelijke ordening

EEN OVERZICHT VAN DE LIBELLEN IN HEUSDEN - 2012

In het bijna afgelopen jaar (2012) heb ik voor de zevende keer ten behoeve van de Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie een algemene route gelopen in de Baardwijkse Overlaat. In onderstaand overzicht staan de waargenomen libellen en juffers met hun aantallen vermeld. Het aantal soorten is met één toegenomen. De gevlekte witsnuitlibel is voor zover bekend voor het eerst binnen de grenzen van de Gemeente Heusden gezien. In 2012 werden in totaal 26 soorten waargenomen. Slechts enkele soorten (koraaljuffer, bruine korenbouten, kanaaljuffer en nu dan de gevlekte witsnuitlibel) zijn maar een enkele keer gezien. Van de overige soorten is elk jaar een meer of minder grote populatie aanwezig.

Weidebeekjuffer

foto: Wilhelmiën Marti

Jaaroverzicht libellen				
Baardwijkse Overlaat				
Jaar	2009	2010	2011	2012
Azuurwaterjuffer	349	208	117	224
Lantaarntje	72	72	48	63
Grote roodoogjuffer	117	129	81	68
Kleine roodoogjuffer	8	19	7	1
Blauwe breedscheen	109	78	176	75
Variabele waterjuffer	23	9	4	4
Vuurjuffer	43	31	8	20
Koraaljuffer	0*	0*	0*	0*
Watersnuffel	5	9	8	10
Gewone pantserjuffer	3	3	0	0
Houtpantserjuffer	15	32	32	4
Zwervende pantser	5	2	0	0
Kanaaljuffer	0	1	7	6
Gevlekte witsnuitlibel	0	0	0	1
Bloedrode heidelibel	76	64	60	56
Gewone oeverlibel	16	25	22	8
Viervlek	70	67	73	53
Smaragdlibel	41	40	25	31
Bruine glazenmaker	17	16	26	13
Bruinrode heidelibel	13	13	7	9
Paardenbijter	29	28	16	17
Grote Keizerlibel	4	8	5	1
Blauwe glazenmaker	3	0	6	2
Platbuik	7	20	2	1
Bruine Korenbout	2	0	1	1
Steenrode heidelibel	18	7	6	17
Zwervende heidelibel	7	4	1	3
Glassnijder	12	12	9	10
Vroege Glazenmaker	6	6	5	7

* Koraaljuffer werd in 2007 waargenomen, daarna tot nu toe helaas niet meer.

Naast de hiervoor vermelde soorten in de Baardwijkse Overlaat heb ik binnen de gemeente grenzen van de Gemeente Heusden nog de volgende bijzondere soorten waargenomen.

Weidebeekjuffer	Drongelens Kanaal en wetering bij RKDVC voetbalvelden
Tangpantserjuffer	Hooibroeken
Zwarte Heidelibel	Hooibroeken

Van sommige soorten zijn slechts enkele exemplaren waargenomen. Het totale aantal waargenomen soorten libellen en juffers binnen de Gemeente Heusden vanaf 2006 tot en met 2012 komt hiermee op 32 soorten.

Eventuele waarnemingen van lezers kunnen worden doorgegeven, liefst met datum en vindplaats.

Graag via telefoonnummer 0418-842791 of per e-mail aan rienmelis@upcmail.nl

Rien Melis

Vuurlibel

foto: Rien Melis

VLINDERS EN HUN FAMILIEBAND

Bepaalde vlindersoorten, die in meer of mindere mate overeenkomsten vertoonden werden in een vlinderfamilie ingedeeld. Vaak werden de eigenschappen gezocht in het vleugeladerenpatroon.

Het was een vrij stabiel systeem, met een aantal geringe verschuivingen, waar er voor die betreffende soorten, wat andere inzichten aan het licht zijn gekomen.

Enkele soorten die in het verleden een familieswitch gemaakt hebben zijn bijvoorbeeld de oranje berkenspanner (*Archiearis parthenias*); momenteel bij de spanners ingedeeld, in het verleden bij de uilen.

Nog een voorbeeld is de krakeling (*Diloba caeruleocephala*); momenteel een uilensoort, in het verleden bij de tandvlinders.

Maar bij het voortschrijden van de wetenschap en de daarbij behorende technieken, komen er compleet andere inzichten aan het licht.

Een schrijnend voorbeeld is eigenlijk die van de mierenblauwtjes, waar ons pimperlblauwtje er een van is; samen met het donker pimperlblauwtje, gentiaanblauwtje en tijmblauwtje. Hier zijn namelijk tal van publicaties aan gewijd en alom bekend onder het geslacht *Maculinea*. Maar alle kritiek ten spijt, het is nu gewoon het geslacht *Phengaris*.

Recent is ook onze dagpauwoog, een volle neef van de kleine vos geworden, beide hebben nu het geslacht *Aglais*. Ook de zandogjes, bestaan niet meer als afzonderlijke familie. Ze zijn ondergebracht onder de grote familie *Nymphalidae*, hier toe behoren nu de vossen, weerschijnvlinders, parelmoervlinders en dus ook de zandogen.

De spinneruilen, *Erebidae*, is een wijziging die pas is ingegaan, deze omvat de beerfamilie, de donsvlinderfamilie en enkele soorten die eerst tot de echte uilen behoorden. Zoals de weeskinderen, het roesje en het stro-uiltje.

Het is wel even wennen dat bijvoorbeeld het rood weeskind tegenwoordig in dezelfde familie zit als de plakker of de kleine beer

Dit zal vermoedelijk niet de laatste wijziging zijn geweest, het wordt een continu proces, in feite kunnen we alleen online zien, wat de laatste vernieuwingen op dit gebied zijn.

Oranje zandogje foto: Annie van Bokhoven

Opvallende waarnemingen:

De laatste maanden van het jaar toch nog enkele leuke en bijzondere waarnemingen kunnen noteren. In onze gemeente voor het tweede achtereenvolgend jaar de kleine parelmoervlinder, in meerdere aantallen en generaties. Mogelijk hebben zich ook hier de rupsen kunnen ontwikkelen, daar de vlinders punt gaaf waren.

In oktober, nog honderden kleine en grotere rupsen van de kleine vos, op de brandnetels, enorm risico hebben de vlinders genomen, om nog een extra generatie te maken, daar de kleine vos, alleen als imago, overwinterd en de rupsen dus hun hele cyclus nog af moeten maken. Bij koeler en slecht weer, groeien de rupsen niet of nauwelijks. We moeten er dan ook van uit gaan dat het gros van deze rupsen geen vlinder meer gaat worden en dus als verloren beschouwd moet worden, om een nieuwe generatie op te bouwen.

En dan de windepilstaart, dit jaar maar 1 rups kunnen vinden, in de winde die tussen de eerste rijen van de mais groeit. Maar des te verrassender was het, om toch 8 vlinders, op de welriekende siertabak, 's avonds te mogen verwelkomen. Het is een grote trekvlinder uit Zuid Europa en Noord Afrika, die zich hier kan voortplanten, bij gunstige omstandigheden en weertype. Van de vrouwtjes wordt beweerd dat ze steriel zijn, als ze hier, als rups zijn opgegroeid. De rupsen zouden niet te lange daglichtlengte mogen hebben, die je hier nu eenmaal hebt in de zomer. Ik heb een mannetje en een vrouwtje gevangen, om mee te kweken, de eitjes waren helaas niet bevrucht, er waren wel genoeg eitjes aanwezig, om te zeggen dat ze steriel zijn. Bij goede voeding van het vrouwtje, die heb ik wel toe gediend, rijpen er voldoende eitjes.

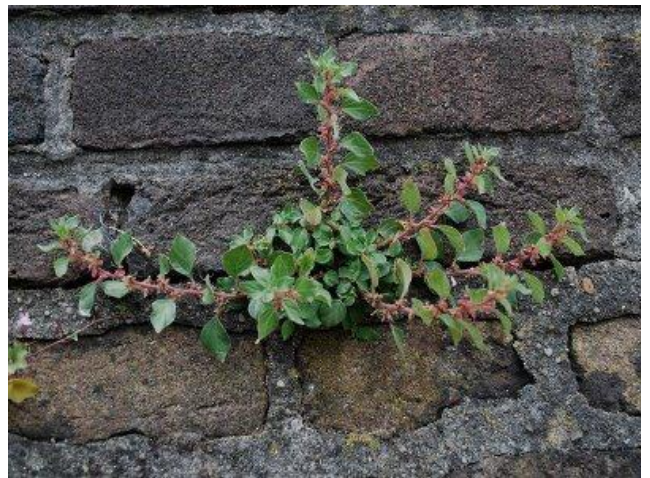
Ook de atalanta heeft het uiteindelijk nog goed gedaan. En de kompassla-uil was er weer met behoorlijke aantallen. Op een veldje in Hedikhuizen 10-tallen rupsen van de kamillevlinder, ook een leuke waarneming.

Wat eveneens een opvallende verschijning was, het aantal buxusmotten, op een avond 28 exemplaren in mijn tuin, op licht. Ik heb zelf geen enkele buxus staan. Kun je na gaan wat een aantallen er zijn. Verleden jaar had Peter van der Velden, deze exoot, met 1 exemplaar in Vlijmen, getraceerd. De opmars van deze soort is dus in volle gang.

Dit jaar 2012, was geen topjaar voor een groot aantal soorten, maar er waren dus toch ook wel weer leuke waarnemingen, die voor het verrassingseffect zorgden.

Vlinderwerkgroep, Paul Kreijger

GLASKRUID

Glaskruid is een vrij onbekende plant. Dit komt omdat het geen opvallende plant is en daarbij ook niet erg algemeen. Het hoort thuis in de brandnetelfamilie maar heeft geen brandharen. De bloeiwijze is onopvallend.

In Nederland komen twee soorten glaskruid voor: het groot glaskruid en het klein glaskruid. Deze planten zijn vaak moeilijk van elkaar te onderscheiden. De 'normale' standplaats van de twee soorten is verschillend maar zodra de ene soort op de standplaats groeit waar de andere thuis hoort, gaat hij daar ook erg op lijken. Het belangrijkste onderscheid is dan dat groot glaskruid een holle stengel heeft en klein glaskruid niet.

Groot glaskruid groeit vaak in de buurt van (voormalige) kloosters, kastelen, buitenplaatsen, tuinen of kwekerijen. Het staat dan vaak aan de voet van muren of onder heggen. Klein glaskruid groeit op muren, oude kerken, kasteelruïnes, stads- en kademuren. Het tiert welig op bijvoorbeeld de kademuren van de Dieze in Den Bosch. Beide soorten houden van een standplaats die rijk is aan zowel stikstof als kalk.

Oorspronkelijk komt de plant uit Zuid Europa en is waarschijnlijk in de Romeinse tijd ingevoerd. De naam glaskruid slaat op het gebruik van de bladeren als poetsmiddel voor glas.

In de vesting Heusden groeit de plant maar op een enkele plaats. Wel zijn de omstandigheden gunstig genoeg voor deze plant om zich in de stad te verspreiden. Maar sommige mensen zullen het voor ordinair onkruid aanzien en het gaan bestrijden.

Namens de plantenwerkgroep
Cokkie de Hart

WARANDA-LEZING DUURZAME ONTWIKKELING

Warandelezing over duurzame ontwikkeling: opschalen en opschieten

Op donderdag 1 november vond de Warandelezing weer plaats in Tilburg. Deze lezing wordt elk jaar georganiseerd door de Brabantse Milieufederatie, het Brabants Dagblad, Tilburg University en Tilburg Sustainability Center.

Dit jaar was **Marjan Minnesma, directeur van Urgenda** de spreker.

Voor een volle zaal vertelde zij ruim een uur lang, bevlogen over haar idealen. De zaal hing aan haar lippen, wat een natuurtalent in het spreken in het openbaar!

Stichting Urgenda is een actie-organisatie voor duurzaamheid en innovatie die Nederland sneller duurzaam wil maken. Volgens Minnesma, ook dit jaar weer, net als in 2011, nummer één op de duurzame top honderd van Trouw, laten regeringen het afweten en moeten we komen met initiatieven van onderop. We moeten toewerken naar een circulaire economie (van wieg tot wieg) in plaats van een lineaire economie (van wieg tot graf). Rutte en consorten zijn daar helaas niet mee bezig. Volgens Minnesma is duurzaam niet zielig en sneu, zoals volgens haar vroeger bij veel geitenwollensokkentypes, wel het geval was.

Opzij...opzij....opzij...we hebben ongeloofelijke haast...

De urgentie om te komen tot duurzaamheid is extreem hoog. Kijk alleen al naar de vele bosbranden, de afname van het soortenrijkdom met 50% in de afgelopen 40 jaar, de overstromingen, de extreme droogtes, de stormen en het verlies van ijs op de noordpool en je weet dat de vervuilingen grote gevolgen voor het klimaat hebben. De gevolgen laten zich raden: tekort aan water en voedsel met als gevolg sociale crises en opstanden.

Daarbij komt dat vele grondstoffen, zoals olie, opraken. De olieproductie neemt heel snel af. Saoedi Arabië is zelf bezig met het bouwen van kerncentrales!! De legertop van diverse landen is uiterst verontrust, zij zien de gevaren van afhankelijkheid voor grondstoffen vanuit 'verkeerde' landen.

Wij zijn aan zet, niet onze kinderen....

Volgens Minnesma moet ecologie de basis zijn van onze economie en niet andersom zoals nu het geval is. Binnen nu en 15 jaar moet er een transitie plaatsvinden. We moeten elkaar meer vertrouwen, meer delen, meer samen werken. Er moet meer belasting geheven worden op vervuilende activiteiten en op nieuwe grondstoffen, de belasting op arbeid moet verlaagd worden.

Op het gebied van duurzaamheid moeten de koplopers tot norm gemaakt worden, het devies voor achterblijvers is aanpassen of wegwezen, dit geldt bijvoorbeeld voor Shell. Minnesma vindt dat we minder zouden moeten polderen. Mensen die politiek actief zijn, zouden na vier jaar iets anders moeten gaan doen. Dan kun je pas veranderingen doorvoeren als je niet bang hoeft te zijn voor je eigen positie.

Welzijn, in plaats van welvaart, is voor haar het centrale begrip.

Het roer moet om....

Een aantal grote bedrijven heeft goed door dat grondstoffen steeds schaarser worden en de prijzen daarvan sterk zullen stijgen.

Zo wil Unilever bijvoorbeeld haar omzet verdubbelen maar haar voetafdruk halveren. Zij wil naar een kringlooeconomie toe werken.

AH wil dat haar huismerken in 2015 duurzaam zijn; een taak voor de leveranciers.

Goede voorbeelden maar het is ook heel belangrijk dat wij als consumenten 'actievoeren'. Mail of stuur brieven naar bedrijven die zich volgens jou niet duurzaam gedragen. De impact van die brieven is groot. De keuze in de winkels voor de meest duurzame producten is van groot belang. Als consumenten de 'goede' artikelen kopen vallen de 'slechte' vanzelf af.

Nog meer aanraders:

Kies voor schone energie zoals zonne-energie, windenergie, aardwarmte etc.

Deel je auto met anderen, ga uit van gebruik in plaats van eigendom.

De conclusie van de avond is dat de veranderingen richting een duurzamere wereld van drie niveaus zouden moeten komen; het bedrijfsleven, de overheid en van ons allen, de consumenten. Veranderingen kunnen zowel top-down als bottom-up plaats vinden. Als consument kun je veel invloed uitoefenen op de andere twee niveaus, de overheid en het bedrijfsleven.

Urgenda gaat een rechtzaak aanspannen tegen de staat op basis van het boek Revolutie met recht van Roger Cox. Ze wil de regering, via het recht, dwingen om internationale klimaatafspraken na te komen, zoals het klimaatverdrag uit 1992. Urgenda wil hiermee het debat over duurzaamheid aanjagen.

Geïnspireerd en gemotiveerd togen we weer huiswaarts met veel goede voornemens en energie om door te gaan met het werk van onze vereniging.

Marian van der Linden – Botter
Noor Peters – van Dijk

REVOLUTIE MET RECHT

HERFST

Een jaargetijde wat mij aanspreekt vanwege de paddenstoelen en het prachtig verkleurende blad. De herfst begon dit jaar voor mij al vroeg met een telefoontje van

Andre van Drunen. Hij had een reusachtige zwam gezien in de Hooibroeken, die moest ik beslist gaan fotograferen! Nou de volgende dag dus meteen er op af. En Andre had niets teveel gezegd: wat een joekel!

En dan is het eigenlijk elke dag hopen op droog weer en als dan de zon ook nog gaat schijnen begint het bij mij te kriebelen, dan moet ik er met de camera op uit! Lopend vanuit mijn huis ben ik zo bij de afgraving en de Baardwijkse overlaat. En wat een

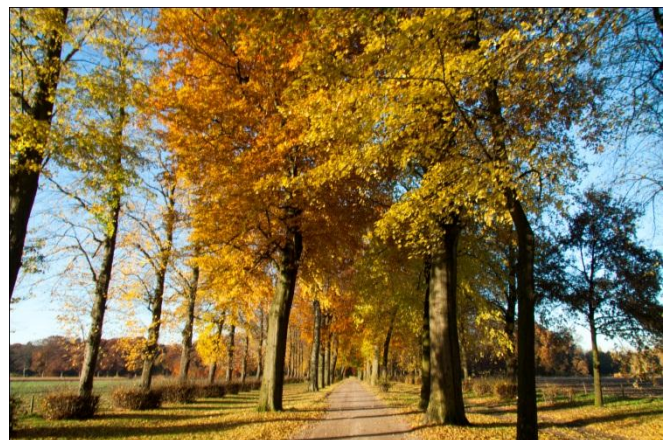
feest om bij de afgraving prachtige vliegenzwammen te vinden en zo gaat het eigenlijk maar door.

Weer een telefoontje van Andre dat hij iets moois heeft gezien en dan ben ik al weer onderweg. De meest fantastische paddenstoelen kom je tegen als je zo op je

buik op de grond ligt.

En dan wordt het herfstfeest nog groter als de blaadjes gaan verkleuren naar alle tinten geel, bruin, rood..... de huishoudelijke karweitjes schieten er bij in want ik wil alleen maar naar buiten en al dat moois gaan vastleggen. Op onze fotogalerij op de website van de vereniging vind je nog veel meer foto's van dit prachtige jaargetijde en in kleur zijn ze dan nog veel mooier. Ga snel kijken en geniet van al het moois dat de natuur in onze gemeente ons biedt.

Wilhelmien Marti , Fotowerkgroep

COLUMN : WARMTE

We hebben het onderhand wel gehad. Het dak, de buitenmuren en het plafond van de kelder zijn geïsoleerd, dubbel glas HR+ in de kozijnen en afgelopen zomer zijn er zonnepanelen geplaatst. De halogeenspotjes zijn vervangen door led-jes en overal branden spaarlampen, alle oude apparaten hebben plaats gemaakt voor energiezuinige en de wasdroger is in de ban gedaan. Volgens het checklijstje van Greenchoice rest ons alleen nog isolatie van de kruipruimte van ons huis, maar aangezien er weinig te kruipen valt, is er ook weinig te isoleren. Kortom, ons huis verdient bijna een A-label en wij ook. En wij zijn echt niet de enige milieuvriendelijke burgers in Heusden. Het barst er van in onze vrienden- en kennissenkring en tijdens de informatieavonden van de natuur- en milieuvereniging bleek dat heel veel mensen in onze gemeente met het duurzame virus besmet zijn. Toen Cary Driessen, de voorzitter van de commissie Duurzaamheid, met de mededeling kwam dat onze milieuwethouder, Margo Mulder, nog iets uit de hoge hoed zou toveren, dacht ik dat ze zou vertellen dat volgend jaar alle gemeentelijke gebouwen van zonnepanelen worden voorzien. De gemeente laat zich immers voorstaan met een visie op Duurzaamheid en zal haar burgers zeker stimuleren door zelf het goede voorbeeld te geven. Bovendien kun je geen beter rendement uit (belasting)geld halen dan met zonnepanelen. Heusden laat haar burgers niet in de kou staan als het om uitvoering van visie en beleid op het terrein van Duurzaamheid gaat!

“Nee, nee”, stamelde de wethouder tijdens de informatieavond over de zonnepanelenactie. “Er is geen hoge hoed”. De wethouder kwam met het ‘generieuze aanbod’ dat de gemeente Heusden één zonnepaneeltje per 50 van de deelnemers aan de actie, aanschaft en die op een van de openbare gebouwen plaatst. Met het schaamrood op de kaken, stelde ik de vraag aan de wethouder of de zonnepanelen die al op onze daken liggen, ook meetellen. “Dat was niet het geval”, zei de wethouder. Oeps... , wat jammer voor al die vooruitstrevende en bezielende burgers en soms ook verenigingen en bedrijven.

Onze gemeente geeft miljoenen uit aan projecten waar verlies op geleden wordt of die misschien ooit rendement opleveren. Dus denk je niet gelijk aan de financiën als het om innoverende en/of inspirerende projecten gaat. Zou de schuld van de conservatieve opstelling van ons college liggen bij de ambtenaar die drie Langstraatse gemeenten, waaronder Heusden, hebben aangesteld om te bekijken waar subsidie te halen valt? Want als dat geval is, dan hebben we te maken met omgekeerd beleid. Dan wordt er eerst gekeken naar waar geld te halen is en vervolgens worden ‘visie en beleid’ daar op aangepast. In dat geval is de opstelling van wethouder Margo Mulder te verklaren, want als er geen subsidiepotje is en de gemeente Heusden zelf niet vooruitstrevend genoeg wil zijn om Duurzaamheidsprojecten te betalen, dan houdt het op. Misschien dat iemand een warme trui voor ons college kan breien.

RC. Schalken

GEDICHTEN JEROEN TOLBOOM

Herfst

Herfstwind

De tak van de moerbeï

Ligt er zielig gebroken bij

Herfst

In geen enkel ander seizoen zijn de bossen mooier en

is het fijner om na een flinke regenbui thuis te komen

Herfst

De Boomdieren

In de bomen is de hemel dichterbij

is de grond verder dan de grond

weten de dieren, misschien

springen ze daarom

van boom naar boom

van tak tot tak

dan weer dichterbij de hemel

dan weer dichterbij de grond

Foto: Annie van Bokhoven

Hoogwateraanpak 's-Hertogenbosch (HoWaBo)

Bij langdurige regenval in Frankrijk en België en als er veel smeltwater uit de Ardennen richting Brabant stroomt, kan het waterpeil in de Maas flink stijgen. Voor onze omgeving is dat in principe geen probleem, de Maasdijken zijn hoog en sterk genoeg. Maar als het peil van het water in de Maas zo hoog staat dat het water van de Aa en de Dommel niet meer via de Dieze bij spuisluis Crèvecoeur nabij de brug bij Hedel op de Maas kan worden geloosd, kunnen er problemen ontstaan. In 1995 was dit het geval, de dijk van de Dommel brak door en Het Bossche Broek en een deel van de A2 stonden onder water.

Niet lang hierna werd Het Bossche Broek aangewezen als waterbergingsgebied. Het project HoWaBo van waterschap Aa en Maas maakt nu ook het gebied tussen Vlijmen, Vught en 's-Hertogenbosch geschikt als extra hoogwaterberging. Grote delen van de polders De May, Honderdmorgen en Rijskampen, de omgeving van De Moerputten, Vlijmens Ven, Biessertpolder en het Engelermeer wordt voor waterberging ingericht. Omdat deze gebieden voor een groot deel de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) overlappen, worden waterberging en het herstellen en verbeteren van natuur en recreatiemogelijkheden gecombineerd. Met name het Natura 2000 gebied De Moerputten en het Vlijmens Ven wordt mooier en aantrekkelijker gemaakt.

Bij extreem hoog water wordt eerst de waterberging Het Bossche Broek, met een capaciteit van 6 tot 8 miljoen m³ ingezet. Pas als dat niet voldoende is, volgt de waterberging tussen Vlijmen en 's-Hertogenbosch. Het nieuwe waterbergingsgebied is 750 hectaren groot en bestaat uit een hoog en laag pand. De scheiding tussen de panden zal worden gerealiseerd door een compartimenteringskade op het wegtracé De Gemeint ten oosten van Vlijmen aan te leggen.

Het hoge pand krijgt een opslagcapaciteit van 2,85 miljoen m³ water en komt te liggen binnen bestaande en nieuw aan te leggen kades, waarbij het water op +3,40 meter NAP komt te staan. De kades worden ongeveer 1 meter hoog en worden aangelegd om de boerderijen heen die in de polders staan. Ook de laaggelegen tuinen van een aantal bewoners langs de Vlijmense Dijk en de Molenhoek in Vlijmen kunnen drassig worden.

Voor het lage pand bij het Engelermeer met een opslagcapaciteit van 1,65 miljoen m³ water vormen de hogere gronden en wegen rondom het Engelermeer een natuurlijke wal. Het water komt hier op +2,90 meter NAP te staan.

De verwachting is dat één keer per 100 tot 150 jaar waterberging nodig is. Hierbij wordt het water, bij een waterpeil van 4,90 meter, vanuit het Drongelens Kanaal via een regelbaar inlaatkunstwerk nabij Essent in 's-Hertogenbosch de polders ingelaten. Als de hoogwatergolf van de Maas is gepasseerd wordt het bergingsgebied gelegeed via een tijdelijke pomp in het inlaatkunstwerk en via gemaal Groenendaal langs de Maas bij Hedikhuizen.

Het project HoWaBo is begin dit jaar gestart met de aanleg van het regelbaar inlaatkunstwerk door middel van stuwdeuren in het Drongelens Kanaal. Het is een waterkerende installatie die bij hoog water elektrisch kan worden geopend. In 2013 en 2014 volgt een gefaseerde uitvoering van de werkzaamheden en in 2015 is het waterbergingsgebied gereed. Het totale project kost ongeveer 20 miljoen euro.

Bert van Opzeeland – lid van onze vereniging en betrokken bij een aantal groen projecten van de gemeente Heusden. Dit artikel verscheen eerder in de periodiek van heemkundekring Onsenoort.

**BEN IK ZELF EIGENLIJK WEL
EERLIJK ONBESPOTEN FAIRTRADE EN PUUR**

Loesje

www.loesje.nl/puur

INSECTENHOTEL

Foto; Marian vd Linden

LANDSSCHAPSBEHEER

Landschapsbeheer

November stond in het teken van het dunnen van de eikenopstand langs het Afwateringskanaal met als doel warmte en licht op de zuidelijke taluds te krijgen. Warmte en licht is belangrijk voor veel planten en dieren en met name voor de vlinders. 1 december ronden we dit project af. Het Waterschap zal begin december de grote hopen takken afvoeren.

In december verplaatsen we ons werk naar de Heidijk. Hier zal het werk bestaan uit een rondje zwerfvuil, het afknippen van uitgeschoten stobben en het verwijderen van een laatste prunus.

In januari is de Ottershoek aan de beurt. Stukken met sleedoorn worden afgezet en de dode bomen langs de zomerkade, die een gevaar vormen voor wandelaars, worden verwijderd.

Voor het juiste programma kunt u terecht op onze site www.natuurenmilieuheusden.nl onder het kopje beheer natuurgebieden. Hier staat het programma voor de komende weken

Joost van Balkom

ERFVOGELS

Lezing over ervogels: de zwaluw in Heusden

Samen met de ANV Oostelijke Langstraat organiseerde de Natuur- en Milieuvereniging op 1 oktober een lezing over ervogels.

ANV Oostelijke Langstraat is de Agrarische Natuur Vereniging Oostelijke Langstraat. Het is een vereniging van agrariërs en burgers die de natuur- en landschapswaarden in het agrarisch buitengebied van de gemeente Heusden willen beheren, behouden en ontwikkelen.

De vereniging is opgericht in 2010 en vindt haar oorsprong in een initiatief van de ZLTO afdeling "Oostelijke Langstraat". Agrariërs willen samen met inwoners van de Oostelijke Langstraat het karakteristieke beeld van het buitengebied in stand houden en verder ontwikkelen.

Hiervoor worden activiteiten ontwikkeld op het gebied van o.a. weidevogelbeheer, slootkantenbeheer, agrarisch en particulier natuurbeheer.

Dit jaar haakte de ANV aan op een actie van Vogelbescherming Nederland om de **boerenzwaluw** onder de aandacht te brengen

Er werd een oproep gedaan om foto's van zwaluwen in te sturen. Zo hoopte men een beeld te krijgen van de aantallen zwaluwen die de zomer in onze gemeente doorbrengen. Doordat slechts 7 personen foto's instuurden is die vraag niet beantwoord. Maar het leverde wel prachtige plaatjes op!

Het mooiste plaatje werd geschoten door Ad Ventures, de manege aan de Torenstraat in Drunen. Zij won de een mooi fotoestel en kreeg een enorme wisselbeker mee naar huis.

Volgend jaar zal er een soortgelijke actie rondom de **patrijs** worden georganiseerd.

Na deze prijsuitreiking kreeg Marco Renes het woord. Marco werkt bij het Brabants Landschap en hij wist ons te boeien met zijn verhaal over weidevogels en ervogels.

Daarbij werd duidelijk hoe belangrijk het beheer van (brede) randen van akkers en weiden (randenbeheer) is voor het in stand houden van grutto's, Kieviten, patrijzen etc. Graanranden als een soort voedselbank voor de dieren! Het mooie is dat via Brabants Landschap daar subsidies voor te verkrijgen zijn.

Ook erfbeplanting rondom boerderijen en burgerhuizen in het buitengebied zijn van wezenlijk belang. Erfvogels (zoals uilen en zwaluwen) zijn daar voor hun voedsel van afhankelijk. Door uilenkasten te plaatsen voor kerkuilen en steenuiltjes is de uilenstand in Noord Brabant behoorlijk op peil gebleven. De uilen hebben een jachtterrein van 200 tot 300 meter. Het is dus voor hen belangrijk dat zij op korte afstand genoeg voedsel kunnen vinden.

De lezing was een eerste gezamenlijke activiteit van beide verenigingen. Wethouder Margot Mulder reikte de prijzen uit en benadrukte in haar toespraakje het belang van deze samenwerking.

Volgende jaar staat dus **de patrijs** centraal.

Naast het tellen en het maken van foto's is het nodig de leefomgeving voor deze "kippen in de wei" te verbeteren. Het zou mooi zijn als de leden van de ANV daaraan kunnen bijdragen. Brabants Landschap wil hen daar graag bij helpen!

Noor Peters

Wist u overigens dat de zwaluwen nu aan haar tocht naarCongo begonnen zijn en na de winter naar exact dezelfde plek terugkeren?

Wat een wondere wereld toch.

VLECHTHEGGEN, HEGGEN VLECHTEN

17 november, is een viertal enthousiastelingen van onze vereniging naar het plaatsje Beugen geweest om mee te doen aan de praktijklessen van de cursus Heggenvlechten. Heggenvlechten????

In de Middeleeuwen werden heggen aangeplant met als belangrijkste doel het vee tegen te houden. Zo'n heg moest dus dicht zijn en bestaan uit stekelplanten. Vooral meidoorn. Om de zeven jaar, als de heg hoog werd en er van onderen openingen dreigden te ontstaan, werd zo'n heg opnieuw gevlochten.

De kunst van heggen vlechten dreigt te verdwijnen, evenals de heggen. Daarom is in "Het Groene Woud" een project gestart om de heggen en het vlechten te behouden. Het project bestaat uit een cursus theorie en praktijk, de aanplant van nieuwe heggen in 2012/2013, het vlechten in 2017/2018 en het onderhoud van de heggen na 2018. De Natuurvereniging doet ook aan dit project mee. Ons team bestaat uit Albert Hoevenaars, Rien Melis, Marc Sniijders en Joost van Balkom. Afgelopen voorjaar hebben we de theorieavonden bezocht, zijn we naar het Nederlands Kampioenschap Heggenvlechten geweest en hebben een excursie naar de Maasheggen gehad. Heel leerzaam en interessant.

En dan afgelopen 17 november moesten we het geleerde in praktijk brengen. We waren met een team of 8. Een week eerder waren er ook al 8 teams aan het werk geweest. De bedoeling was dat wij een meter of acht van een oude heg opnieuw gingen vlechten.

We kregen van de organisatie, lange stevige handschoenen, de man een zaagje een grote tang en een hiep. Dit materiaal mochten we behouden. Gelukkig waren er enkele adviseurs (kampioenen van het NK) om ons de eerste praktijklessen te geven. Staanders kiezen, welke takken gaan we leggen, wat mocht worden weggesnoeid. Veel vragen en dus veel overleg, heel veel overleg.

En dan na enkele uren werk, af en toe stoppend voor een worstenbroodje of een kop koffie met Maaskoek, waren we erg tevreden over het resultaat. De heg was opnieuw gevlochten en mag in het voorjaar opnieuw uit gaan schieten. We hebben een goed team en wie weet doen we begin maart mee met de Nederlandse Kampioenschappen Maasheggen vlechten. We hebben er zin in.

Joost van Balkom

LAAT DE AUTO STAAN

Een stel dat opgroeide in Heusden maakt nu hippe elektrische fietsen geschikt voor woon- werkverkeer, naar eigen smaak samen te stellen op internet.

Ze groeiden op in Heusden, zaten bij elkaar in de klas op wat nu het d'Oultremontcollege heet, gingen samen naar de Design Academy in Eindhoven en werden verliefd. Leon van Spijk en Rosemieke Knoppert hebben al meer dan tien jaar een ontwerp bureau in Schiedam. Sinds kort heeft hun bedrijf een nieuwe poot: Spiked Cycles – www.spikedcycles.nl Het produkt: elektrische fietsen die er modern uitzien en beter ontworpen zijn dan de meeste modellen.

Leon: “Alles is opgelost. Met onze fietsen gaan mensen het plezier van fietsen opnieuw ontdekken. En, denken we, de fiets veel vaker gebruiken. Spiked Cycles zijn echte elektrische stadsfietsen met ‘urban looks’. Er zijn geen excuses meer om niet met de fiets te gaan.

De gewone fiets verliest het voor dagelijkse ritten van 8 kilometer of meer. Spiked is voor een nieuwe generatie bewuste fietsers die behoorlijke afstanden wil afleggen. Dat is met Spiked een fluitje van een cent zonder bezweet aan te komen op je werk, in het restaurant of in de winkelstraat. Met plezier, en het is ook nog eens een stuk gezonder.”

Spiked is de eerste elektrische fiets met een onverwoestbare tandriem in plaats van een fietsketting. Spannen en smeren is niet meer nodig. Leon: “Dat geldt voor de hele fiets: alleen wat nodig is, en dan de beste onderdelen. Hoe

meer toeters en bellen, hoe meer er stuk kan gaan en hoe meer onderhoud.“

Op de website kun je de fiets aanpassen aan eigen wensen: kleuren, veel of weinig versnellingen, soort spatborden en meer. Eenmaal besteld wordt de fiets thuis met instructie, garantie en onderhoudscontract afgeleverd.

Bekroond

De Spiked Cycle is een be kroonde fiets. Het blad Toeractief van de ANWB heeft als oordeel: goed! Spiked Cycle werd winnaar van de Rabo Young Innovator Award 2012. Leon kreeg de prijs uitgereikt door minister Schultz. En een trotse vader heeft nog nooit zo'n fijne fiets gehad.

Rob Knoppert

“Dit is geen elektrische fiets, dit is een snel genoeg!”

ADVERTEERDERS

Zonnebloempitten voor de voedertafel.

- Op duurzame wijze geteeld door Fa Valckx, aangesloten bij de stichting Veldleeuwerik, promotor van duurzame akkerbouw;
- Eigen teelt van Nederlandse bodem;
- Op duurzame wijze nagedroogd, daardoor lang te bewaren;
- Op duurzame wijze logistiek verwerkt;
- Bevat ca 5% kaf en daardoor bij uitstek geschikt voor vogels op de voedertafel;
- Ook geschikt voor alle andere die van zonnepitten houden;
- In zakken van 15 Kilo á € 16,50.
- Af te halen in Hedikhuizen na telefonische afspraak via Geert Schalken: 06 12 33 06 13
- Nog meer weten? Google: *firma valckx zonnepitten*.

Biologische voeding. **Homeopathie.**

Voedingssupplementen. **Kennis en advies**

Dat is wat onze zaak een speciaalzaak maakt!

Van Herpt Specialiteiten & Reform
Grotestraat 134 5151 BN Drunen 0416-372497
www.vanherptdrunen.nl info@vanherptdrunen.nl

BedrijfsHulpVerlening

Chrysantenstraat 41
5151 GD Drunen
tel. 0416 377849
06 52580895
www.jb-bedrijfshulpverlening.nl

Basis BHV • Herhaling BHV • EHBO • Reanimatie
Kinderreanimatie • AED • Kleine blusmiddelen

